

Analysavdelningen
Enheten för policyanalys
Emma Östensson
016- 544 21 76
emma.ostensson@energimyndigheten.se

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

**Yttrande angående SOU 2010:17 "Prissatt vatten?" och
Naturvårdsverkets rapporter 6345 och 6346
"Vidarutveckling av förslag till avgiftssystem för kväve och
fosfor".**

Yttrandet är disponerat enligt önskemål från remissens missiv.

Sammanfattning

- Energimyndigheten instämmer med att utredningens analys att dagens styrmedel troligen är otillräckliga för att uppnå en god vattenstatus.
- Energimyndigheten anser att de utformningar av styrmedel som utredningen presenterar är intressanta men att de behöver utredas ytterligare. Till exempel behövs det klargöras hur generella ekonomiska styrmedel kan kombineras med verksamhetsutövarnas nuvarande tillståndsprövning enligt miljöbalken
- Energimyndigheten är positiv till de förändringar i miljöbalken som utredningen föreslår.
- Energimyndigheten anser också att det behövs ytterligare analyser för att bedöma i vilken omfattning som flexibiliteten av var åtgärder genomförs kan tillämpas, så att en god vattenstatus och/eller andra krav uppnås

Energimyndighetens ställningstagande

SOU 2010:17 Prissatt vatten?

Utredningen har i huvudsak haft två uppdrag. Den första var att utreda hur termen prispolitik i artikel 9 i ramdirektivet för vatten ska förstås och det andra var att undersöka om det finns anledning att komplettera eller förändra befintliga styrmedel så att de sammantaget och kostnadseffektivt leder till att god status för vattenkvalitet uppnås i Sverige.

De delar av utredningen som beskriver generella miljöekonomiska tankegångar i rapporten kan ha ett allmänt intresse att kommentera utifrån andra sakområden. Energimyndigheten anser emellertid att språkbruket och formuleringar i utredningen gör det svårt att följa och förstå alla resonemang och analyser och vilka praktiska konsekvenser det kan få för att uppnå vattendirektivets krav. I det följande kommenterar Energimyndigheten valda delar av utredningen.

Kapitel 4 Vattenförvaltning — problem, möjliga åtgärder och kostnader
Energimyndigheten instämmer med utredningens analys att dagens styrmedel troligen är otillräckliga för att uppnå en god vattenstatus. Energimyndigheten anser att det är viktigt att fortsätta utredningar om styrmedel för en bättre vattenkvalitet för att vattenförekomsternas miljökvalitetsnormer ska uppfyllas.

Energimyndigheten instämmer också i att det är svårt att göra kostnadsuppskattningar, att åtgärds-kostnader behöver avskrivas, att tid är en viktig parameter och att samhällsekonomiska kostnader skiljer sig från statsfinansiella kostnader. Energimyndigheten anser dock att det är svårt och praktiskt omöjligt att dra bort delar av kostnaden som kan hänföras till uppfyllandet av andra mål. Sådana avvägningar bör istället göras i andra sammanhang. Energimyndigheten anser att det är i konsekvensanalysen som relationen till andra mål ska beskrivas för att bedöma om åtgärden är lämplig att genomföra.

Energimyndigheten håller med om att totala kostnadsuppskattningar ej kan vara grunden för rimligheten i målet god vattenstatus, men vill framhålla att ekonomisk orimlighet är ett skäl för att en vattenförekomsts miljökvalitetsnorm kan avvika från god status.

Kapitel 7 En prispolitik för användning av vatten

På sida 268 står att det finns en kostnad förknippad med god status eftersom en vattenförekomst även kan ha hög status. Energimyndigheten anser att även fler avvägningar har gjorts (eller behöver göras) vid bedömningen av vilken miljökvalitetsnorm som en vattenförekomst ska ha.

Energimyndigheten stödjer resonemang om kostnadseffektiva åtgärds-kombinationer så att de totala kostnaderna för att uppnå god vattenstatus betalas till den lägsta möjliga kostnaden.

Energimyndigheten anser att det kombinerade förslaget, med generella ekonomiska styrmedel med kvantitativa regleringar, är intressant men behöver utredas ytterligare. Generella ekonomiska styrmedel är att föredra då föroreningen har samma miljöeffekt oavsett var de släpps ut. Men då gränsvärden för högsta eller lägsta godtagbara miljöpåverkan finns eller när sådana ämnen finns i de naturliga kretsloppen är generella styrmedel svåra att tillämpa. Det utesluter emellertid inte att ekonomiska styrmedel kan vara lämpliga inom avgränsade områden eller för vissa sektorer för att uppnå god vattenstatus.

Vidare behöver det klargöras hur generella ekonomiska styrmedel kan kombineras med verksamhetsutövarnas nuvarande tillståndsprövning enligt miljöbalken. Energimyndigheten föredrar utformningen av det kombinerande styrmedlet framför en handel med utsläppsrätter, därför att det i vattenförvaltningsarbetet har betydelse var utsläppen/påverkan sker. Men det är viktigt att en eventuell utredning beaktar de administrativa kostnaderna att

bestämma nivån för verksamhetsutövarens individuella gräns för gratis utsläpp (IGU). Energimyndigheten har erfarit att arbetet med riktmärken inom handeln med utsläppsrätter av växthusgaser är komplext och krävande. Givet den ännu mer komplexa situation för olika typer av vattendrag och olika miljöpåverkan synes svårigheterna vara ännu större inom det området.

Energimyndigheten är tveksam till utredningens förslag att ge en subvention för reduktion under individuella grattisutsläpp (IGU) eftersom gränsen avses att minska under tiden och borde vara ett tillräckligt incitament för att verksamhetsutövarna gör åtgärder.

Energimyndigheten anser att konsekvenser av de olika förslagen som omfattar diffusa utsläpp behöver beskrivas tydligare för att avgöra vilken av utformningarna som är mest lämplig. Till exempel behövs en analys om inlandsvattenförekomsterna uppnår god status om det endast finns en mät punkt vid utloppet till havet.

Energimyndigheten är positiv till att skyldigheter att släppa förbi fisk förbi vattenkraftstationer blir överlåtbara men är tveksam till om överlåtelser ska differentieras. Eftersom det kommer att kräva omfattande underlag och ett utredningsarbete för att bestämma hur växelkurser ska beräknas med hänsyn till olika grader av miljöpåverkan. Energimyndigheten anser istället att det är viktigt med avrinningsområdesperspektiv så att åtgärder görs i områden så att största möjliga nytta eftersträvas där både energiproduktion och miljö beaktas

Kapitel 8 Bedömningar och förslag

Energimyndigheten är positiv till de förändringar i miljöbalken som utredningen föreslår. Att bygde- och fiskeavgifter i första hand ska användas till att förbättra vattenmiljön och individuella avgifter istället för krav på åtgärder.

Energimyndigheten anser att det kan medföra att en ökad kostnadseffektivitet och att åtgärder genomförs där nyttan är högst. Energimyndigheten anser dock att om miljö kvalitetsnormer ska uppnås behövs fler analyser på vattenförekomstnivå och i kombination med avrinningsområdesnivå, så att åtgärder blir kostnadseffektiva och/eller samhällseffektiva.

Energimyndigheten instämmer också i att potentialen för åtgärder inom landsbygdsprogrammet är stor och en utredning av styrmedel inom programmet behövs.

Energimyndigheten anser också att det behövs ytterligare analyser för att bedöma i vilken omfattning som flexibiliteten av var åtgärder genomförs kan tillämpas. Så att en god vattenstatus och/eller andra krav uppnås. Till exempel kan behov av att införa en hög skyddsnivå för enskilda avlopp finnas för att skydda en dricksvattentäkt. Och det kravet kan ej ersättas av "billigare" kompensationsåtgärder i någon annan del av avrinningsområdet.

Energimyndigheten ifrågasätter om det är utsläpp från enskilda avlopp vid kusterna till Västerhavet och Östersjön söder om Ålands hav som ska prioriteras. Energimyndigheten har förstått det som att utsläpp från enskilda avlopp även kan ha en betydande påverkan på sjöar och vattendrag som finns lägre in i avrinningsområdena.

Vidarutveckling av förslag till avgiftssystem för kväve och fosfor, Rapport 6345 och 6346

Energimyndigheten avstår från att kommentera rapporternas innehåll.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, avdelningscheferna Mattias Eriksson, Zofia Lublin, Andres Muld och Birgitta Palmberger, verksjuristen Fredrik Selander, enhetschefen Thomas Levander och Sten Åfeldt samt handläggarna, Katarina Jacobsson, Therése Karlsson och Emma Östensson, den sistnämnde föredragande.

Tomas Kåberger

Emma Östensson